

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se simit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORA BISERICĂȘCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

† Virgil Onițiu.

Eram obișnuiți a privi cu senină bucurie la școlile medii din Brașov. Fiecare an, fiecare zi eră o notă a progresului în ogorul culturai naționale din care s'a constituit nivelul cel înalt al culturai ce din Brașov se revărsă ca razele luminei asupra întregului complex românesc. Spiritus rectorul acestei înălțări a fost Virgil Onițiu, tipul clasic al dascălului român, care trăește și moare în școală.

Sunt eroi cari în pulberile războaielor își eluptă monumentele de bronz împodobitoare de piețe și înălțătoare de suflete, semnele admirației. Vremurile însă distrug aceste monumente. Eroii eșiți din pulbera școlai își dorm somnul veșnic în cimitire comune, în morminți încununăți cu flori, semnele iubirei. Dar și ei au monumentele lor: »aere perennius« le numește străbunul nostru poet, cari nu sunt condiționate de vremuri, ci trăesc vecinic, cum trăește dascălul cel mare al lumii în noi, vecinic lucrând la realizarea împărăției cerești. Ridicăm acest monument în sufletul nostru marelui apostol al culturai românești, bunului părinte sufletesc al fiilor nostri.

În sfârșit ne-a sosit și nouă vremea să ridicăm de pe capul dascălului român blăstămul omenesc de a fi considerat de salahorul vieții, și să-i dăm locul de onoare ce se cuvine eroilor armatei spirituale.

O armată spirituală bine organizată în samnă biruința adevărului și dreptății, și noi putem trăi ca singuratici și neam numai prin adevăr și dreptate, prin caracterul integru al singuraticilor și al neamului.

Și chiar acum s'a stins acest stâlp și întărire al adevărului, când mai mare este lipsa de dânsul. Când 3 dintre valoroșii lui colaboratori se stânsară în uraganul războiului și cei rămași simțeau, că au pierdut o parte din sufletul lor, dar mai ținea sus în sufletele puterea aceea magică ce o avea directorul lor asupra tuturor, prin înțelepciunea judecării, căldura inimei și energia voinței ce-l predestinau pentru marea misiune de ocârmuitor al sufletelor. Nici odată n'am simțit mai mult pierderea unei puteri din noi ca și pierderea lui Virgil Onițiu.

Sunt atâtea fapte de împlinit pe cari el nu le mai poate îndeplini, încât ne cutremurăm la gândul, cum vom purtă mai departe drapelul culturai române fără de acest stegar.

Dar tocmai simțul acesta comun al temerii pentru viitor ne inspiră credința, că cel ce ne-a luat pe stegarul de astăzi ne va da pe stegarul de mâne întărit de tradițiile marelui său înaintaș și pe urmele lui va fi sfințit ogorul culturai naționale.

Suntem atât de puțini și golul acela imens lăsat de Virgil Onițiu și colegii lui coboriți în mormântul războiului ne chiamă la noui datorii de a ne înălță cu sufletul la acel ideal, care pe el l'a inspirat de a fi tuturor de poate ca pe toți să-i mântuiască, pe toți să-i unească într'un gând și simțire, pe toți să-i facă vas ales a culturai românești.

Învățătorule al lumiei, Doamne Isuse Hristoase, fii interpretul rugăciunilor noastre la Tatăl ceresc, pentru sufletul aceluia care te-a reprezentat în lume, trimite Duhul tău cel mângăitor celor zdrobiți de pierderea lui și nu fecetă de a ne reprezentă în școala românească prin trimișii săi, apostoli ai culturai, dă-ne nouă hrana noastră sufletească cea de toate zilele, ca să nu se usuce sufletul în noi de mulțimea patimilor noastre, și patimile noastre să fie patimile sfinte din cari Tu ai înviat. Aduge praznicul învierii neamului românesc la praznicul învierii tale. Amin.

Anunțuri funebrale.

†

Cu nespusă durere aducem la cunoștința tuturor prietenilor și binevoitorilor școlaelor noastre că vrednicul și în veci neuitatul director al liceului nostru din Brașov

Virgil Onițiu

membru corespondent al Academiei Române, deputat în congresul național bisericesc al metropoliei gr. or. române și în sinodul arhidiecezan, membru ordinar al mai multor societăți culturale românești,

împărtășit cu Sf. Taine, a încetat din viață în 8/21 octomvrie 1915 la ora 6 și 1/4 seara, în etate de 51 ani, după o viață bogată în roade, închinată școlaelor noastre, al căror suflet și povătuitor luminat și credincios a fost un pătrar de veac, 25 de ani ca profesor și 21 de ani ca director.

Rămășițele pământești ale adânc regretatului nostru director vor fi ridicate din sala festivă a liceului

nostru și se vor așeza spre vecinică odihnă în cimitirul bisericii gr. or. române dela Sft. Nicolae, sâmbătă în 10/23 octomvrie, la ora 3 după prânz.

Dumnezeu să-l odihnească și să-i facă parte — apostolului devotat, care a răspândit cu atâta belșug sămânța luminei în jurul său — de lumina vecinică a celor fericiți!

Brașov în 9/22 Octomvrie 1915.

Eforia școalelor centrale gr. or. române din Brașov.

Ne împlinim o datorie de nespusă durere anunțând tuturor prietinelor culturii neamului nostru trecerea la cele eterne a neuitatului nostru

Virgil Onițiu

director al școalelor secundare gr. or. române din Brașov, membru al Academiei Române, președinte al secției literare a Asociațiunii pentru lit. și cultura poporului român etc.

Întâmplată în seara zilei de 21 octomvrie 1915, în al 51-lea an al vieții și al 26-lea an al funcționării sale ca profesor.

Fatalitatea a voit ca tocmai în anul celor mai grele încercări, pe cari lea îndurat vre-odată școalele noastre, să fie lovite în ce aveau mai prețios: în mândria lor. L-au pierdut trupește, dar a rămas între noi sufletește. Minte sa luminată, inima sa largă, sufletul său idealist, exemplul său viu de omenie și devotare rară a chemării sale altruiste, nu se vor uita ușor. Iar sporul de suflet cinstit, idealist, vecinic activ, pe care atâtea generațiuni l-au dus, în curs de 25 de ani din școalele a căror cărmă și podoabă a fost, îi vor asigura pentru totdeauna recunoștința acestora precum și locul de frunte ce i-se cuvine în istoria culturală a neamului nostru.

Iubit coleg și director, Dumnezeu să-ți facă parte în împărăția luminii fără umbră, de odihna pe care în zadar ai căutat-o în lumea aceea vremelnică!

Brașov în 9/22 octomvrie 1915.

Corpul profesorial dela școalele secundare gr. or. rom. din Brașov.

Victoria Onițiu n. Branisce ca soție, Florin Onițiu ca fiu, Victor Onițiu și Valer Onițiu ca frați, Maria Radu n. Onițiu și Anița Onițiu ca surori, Maria M. Branisțe ca soacră, Nicolae Radu, dr. Valeriu Branisce, Victor Branisce ca cumnați, Netti Onițiu n. Simtion, Valeriu Missits n. Branisce, Veturia Branisce și Virgilia Branisçe ca cumnate, aduc cuprinși de nemărginită durere în numele lor și al consăngenilor, la cunoștință, că mult iubitul lor soț, tată, frate, ginere și cumnat

Virgil Onițiu

directorul gimnaziului gr. or. rom. din Brașov, membru corespondent al Academiei Române, deputat în congresul național bisericesc al provinciei metropolitane gr. or. române și în sinodul arhidiecezei Sibiului, membru onorar și ordinar al mai multor societăți culturale românești

a adormit în domnul împărțășit fiind cu sfintele taine joi în 8/21 octomvrie seara la ora 6 și $\frac{1}{4}$ în etate de 51 ani împliniți.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinică odihnă sâmbătă în 10/23 octomvrie la 3 p. m. din sala festivă a gimnaziului român în cimitirul bisericii St. Nicolae din Scheii-Brașovului.

Brașov în 9/22 octomvrie 1915.

Fie-i odihna ușoară și memoria binecuvântată!

Stimații prietini și cunoscuți, cari din greșală sau uitare n'au primit un anunț special, sunt rugați să se considere, prin publicarea acestui necrolog în foaie, de anunțați.

*

Înmormântarea.

Directorul V. Onițiu își doarme de sâmbătă seara somnul de veci în cimitirul bisericii St. Nicolae din Prund, încunjurat de mormintele tăcute ale celor cari, asemenea ca și el, și-au închinat viața pământescă binelui bisericii și a școalei românești. Trupul călătorului neobosit și muncit de soarta neamului, care și-a jertfit tot ce a avut mai bun în viața sa trecătoare, a ajuns la ultimul popas pământesc...

Ziua de sâmbătă a fost o zi de doliu pentru întreg Brașovul. Mai rar s'a pomenit la noi o înmormântare atât de sguuitoare prin durerea profundă și regretele unanime, cari sau manifestat cu acest prilej dureros, căci românii și streinii au ținut să dea ultimul onor pământesc aceluia, care cu drept cuvânt a fost numit în panegiricele rostite „înțeleptul“ și „podoaba școlilor noastre. Jalea a fost atât de mare, încât unii dintre cei, cari au avut trista datorie să talmăcească în fața sicriului scump sentimentele lor de recunoștință față de cel dispărut, deabia și-au putut rosti cuvântul de rămas bun, atât de sguđuși erau de marea pierdere îndurată.

*

Dela școală — la mormânt.

Intreagă ziua de sâmbătă a avut o înăbușitoare atmosferă, întunecată de jalea și durerea, stărnite de moartea celui ce niciodată nu va muri. La familia defunctului curgea lume, ca prin condoleanțe să mângâie pe neconsolați după durerea iubitului lor, iar în sala gimnaziului isbucneau suspine nepotolite și curgeau arzătoare lacrimi în fața catafalcului pe care odihnea odihna de veci trupul fără de viață al directorului Virgil Onițiu.

Din șirul fără de sfârșit al celor ce au exprimat personal familiei și corpului profesorial condoleanțe, fac parte: I. P. C. Sa arhim. dr. Eusebiu Roșca, care a consolat în numele I. P. S. Sale Mitropolitului și în numele seminarului din Sibiu, protopopul dr. Vasile Bologa în numele școalei civile a Asociațiunii, condusă de d-sa, profesorii Al. Ciura și Gavril Precup în numele corpului profesorial și al școalelor române din Blaj, iar în numele Internatului de fete și al Reuniunii femeilor române din Brașov, prezidenta Reuniunii, dna Maria Baiulescu.

La 3 ore după prânz avea să se închidă, pentru ultima dată, porțile gimnaziului în urma directorului Virgil Onițiu. Îmbrăcați în odăjdiile bisericești I. P. C. Sa arhimandritul dr. Eusebiu Roșca, asistat de protopopii dr. Vasile Saftu, dr. Vasile Bologa, preoții I. Prișcu, V. Meret, dr. N. Stinge și diaconii C. Mușlea și N. Furnică, au cetit ectenii în fața catafalcului. Conform legii strămoșești I. P. C. Sa a stropit cu vin trupul rece al defunctului, a urmat apoi de trei ori „vecinica lui pomenire“ cântată în cor de preoți și... capacul sicriului a ascuns pentru totdeauna figura celui ce va trece încă vreme și totuși nu va fi ștearsă din ochii celor ce au cunoscut pe directorul Virgil Onițiu...

Cu mâinile tremurânde, copiii lui sufletești elevi ai gimnaziului au ridicat coroanele cari încunjurau catafalcul și în urma lor a fost scoborât pe treptele gimnaziului sicriul, care cuprîndea trupul rece și mut ce adăpostise un suflet atât de mare.

A fost coborât pentru ultima dată, căci afară, în fața gimnaziului îl așteptă nemilosul car funebru, care avea să-l ducă acolo, de unde nu-i putere să se mai reîntoarcă...

Tristă, goală părăsită, dureros de posomorâtă a rămas sala gimnaziului în urma lui...

O părăsise pentru vecie...

Cortegiul s'a pus în mișcare. Înainte elevii școlilor primare de băieți și fetițe apoi ai școlilor reale, ai gimnaziului și școlilor comerciale în frunte cu steagul „Reuniunii de înmormântare” și coroana de crisanteme albe cu inscripția, pe fundă tricoloră: „Neuitatului nostru celebrant sufletesc Virgil Onițiu”. Urmău apoi preoții căbranți și 'n urma lor înaintă încet carul mortuar înconjurat de profesorii școalelor medii române și acoperit de coroane, cari purtau următoarele inscripții:

„Iubitului și neuitatului director — Corpul profesoral dela școlile medii gr. or. române”.

„Soc. pentru fond de teatru român — lui Virgil Onițiu”.

„Distinsului director gimnazial Virgil Onițiu” — Reun. femeilor rom. din Brașov.

„Regretatului director „Virgil Onițiu” — Elevii școlilor comerciale române.

„Profundă durere” — Familia Elena A. Popovici.

„Apostolului culturii românești” — Mihail A. Povovici.

„Neuitatului preitin Virgil” — Siv și Elena.

„Einen lezten Gruss unserem unvergesslichen Nachbarn” — Familie Kotzbacher”.

...și ar fi fără de sfârșit înșiruirea dacă aceste coroane n'ar fi acoperit tocmai sicriul celui ce, în locul coroanelor pieritoare, avusese fericita idee de a introduce și a face o propagandă atât de încordată pentru coroanele eterne, din florile cărora a știut împleti atât de frumos și de trainic nemuritoare și binecuvântata instituție „Masa studenților”. În urma carului funebru... Durerea întrupată: neconsolata familie, soția defunctului căreia îi secase izvorul de lacrimi, și mititelul Florin, căruia soartea îi hărăzise să guste atât de puțin dulceața cuvântului: tată. Adânc sgdului de nemiloasa lovitură a sorții îl plâneau apoi frații Victor Onițiu, comerciant în Sibiu, Valer Onițiu, funcționar superior la căile ferate ungare în Seghedin, soacra Maria M. Branisce, cumnatele Valeria dr. Missits n. Branisce, Veturia Branisce și Virgilia Branisce, cumnații dr. Valer Branisce, dr. G. Missits și Victor Branisce.

Lume multă apoi, pe care n'o pot înșirul, pășea trist, cutremurată de neașteptata descărcare a fulgerului din senin, care a lovit tocmai acolo unde nime nu se așteptă; erau directorii tuturor școlilor străine din Brașov, protopopul rom. tat. Iosif Meisel, reprezentantul comitetului suprem, contele Logothetti, vice-comitele L. Servatius, primarul orașului dr. Schnell, reprezentantul bisericii evang. preotul Scherg, reprezentantul școlilor române din Săliște D. Lăpădat, preoți apoi și învățători din împrejurime. Cu un cuvânt lume multă, multă; căci nici vitregitatea agitatelor zile de azi n'a putut împedea pe niciunul, din cei cari au avut putință, să-și facă cea mai scumpă datorie, petrecând și luându-și cel din urmă rămas bun dela cel plecat în împărăția eternității.

Pe drum, până la biserica St. Nicolae din Prund, cântările funebrele, intonate de corul elevilor, sub conducerea prof. dr. Sterie Stinghe, au stârnit valuri

de duioșie, cari au umplut întreg văzduhul cu vestea morții lui.

În fața bisericii sicriul a fost ridicat din carul mortuar, și sub baldahinul purtat de epitropii bisericii, a fost trecut, prin cordonul format de studenți, de școlari și de elevele internatului, până în sfântul lăcaș al atotputernicului peste moarte și viață.

În decursul prohodului, oficiat cu o deosebită solemnitate, corul bisericesc, condus de maestrul G. Dima, a executat cu duioșie de nedescris minunatele cântări funebrele. acele cântări pe cari defunctul, chiar și la repetițiile lor, le ascultă cu o nespusă plăcere.

Iar acum... acum i-se cântau tocmai lui și el, el...

I. P. C. Sa arhimandritul a cerut apoi St. Evangelie, după care a urmat discursurile rostite de păr. protopop dr. Vasile Saftu, dl prof. G. Chelariu, dl A. Barseanu, dl dr. N. Vecerdea, dl prof. G. Precup din Blaj și de dl dr. M. Popovici.

Arhimandritul dr. Eusebiu Roșca cetește apoi rugăciunea de deslegare, care este urmată de trei ori repetatul „În veci pomenirea lui” executat de corul bisericesc, și sicriul este pornit spre gura recelui mormânt, unde studentul prefect V. Mircan, în numele colegilor săi, își ia prin o înduioșătoare vorbire, adio, dela iubitul lor director și profesor.

Primii brugi se isbeau sec de sicriu, când în liniștea înserării, se pierdeau în largul văzduhului ultimele acorduri ale celui din urmă „Înveci pomenirea lui...”

Osămintele lui Virgil Onițiu erau acum ale nepăsătorului pământ.

S'a dat pământului partea lui — dar ceoace eră să fie al noatru, noauă ne-a rămas. Căci scânteile isvorite din duhul lui, aprins-au flăcări de căldură și lumină pe cari nici îngrozitoare mână a morții și nici lăcomia pământului rece nu le vor putea stânge.

Odihnește în pace suflet mare și scump, căci mare și scumpă ni-e moștenirea ce ne-ai lăsat-o.

Invidia.

Despre o pasere, cu numele Nibus — po-vestesc cărțile vechi, că pe vreme bună, când totul eră senin și plin de soare, ea se retrăgea tristă și amărită în cuibul ei, câtă vreme pe timp de ploaie și furtună plină de bucurie, cântând și țipând străbatea aerul în sbor. Ce asemănare între paserea aceasta și între omul cu sufletul plin de invidie, care îndată ce se ivește o rază de noroc, sau bucurie peste deaproapele, sufletul lui se umple de o tristeță păcătoasă, pe de altă parte ce bucurie îl cuprinde îndată ce vede, că deasupra aproapelui să deslănțue nenorocul în toată cruzimea lui.

Forma și modul cum căutau cei vechi să-și esplice invidia, — o femeie bătrână, palidă și slăbită, cu ochii plumburii și adânciți, a cărei inimă și trup de șarpe să schimonosesc încontinuu, iar în mână întotdeauna cu o bâta de spini, cu care poate înțepă și răni când voește, — caracterizează făptura invidiei foarte plastic.

Marele Grigorie vorbind de invidie, o așază între păcatele principale și spune că deși e o soră a mândriei totuși ea poartă în sine germele de mană a multor păcate grele. Ca surori ale invidiei ne înșiră: ura, calomnia, vorbirea de rău, bucuria nenorocului și reavoința în norocul deaproapelui. În special asupra acestui din urmă ne atrage atențiunea, și zice că ea e »morbil telhnic«, despre care s'a vorbit atât de mult în timpurile vechi grecești.

Spre a ne convinge despre mărimea acestui păcat, să înșirăm câteva din cauzele sale principale: Știm că omul care ține la sine, poate prea mult, omul *mândru*, voind să se ridice deasupra semenilor săi, se simte cuprins de nefericire și un fel de tristeță îi umple sufletul, dacă un altul e clasificat mai superior lui, sau chiar numai egal lui. »Invidia e sora mândriei — zice fericitul Augustin — omorîți surora și atunci și această-laltă îi va urmă«.

Sau omul care e *iubitor de argint*, știm că acesta nici când nu va fi mulțumit cu partea lui din câștig, el voește tot mai mult, sau chiar întregul, și din cauza aceasta e mare nefericire pe capul lui, dacă cineva are mai mult decât dânsul.

O singură privire aruncată asupra vieții copiilor, ne arată în deajuns, că nici un păcat nu se încuibă așa de curând în sufletul omenesc, ca invidia. Să încercăm de ex. în prezența unui copil mic, și care e purtat încă în brațe, a da altui copil un măr roșu, sau o jucărie, îndată obsearvă primul și începe să se strâmbe și să plângă, neliniștindu-se până ce nu i-se dă lui obiectul, sau mărul roșu. Sau de ex. câte ore triste și pline de mâhnire nu-i poate cauza unui copil, hainele noi ale fratelui său?

O altă cauză a invidiei e *iubirea materială de sine*, care aduce pe om până într'acolo, încât pismuește mulțumirea, onoarea și bucuria altora, le pismuește pentru că voește să le aibă pe seama sa. Așa de ex. împăratul Caligula — ne povestește istoricul Suetonius — de câte ori vedeă tineri cu păr bogat — fiind el chiel, — da ordin să-i prindă și din invidie îi tundeă până la piele.

Și în fine e *ura, antipatia, mânia și dușmănia* față de cel invidiat, și cari în general luate sunt semnele lipsei iubirei creștinești și ale smereniei. Căci ură a fost aceea, cu care l'au invidiat pe Isus fariseii și cărturarii, pentru că el eră încunjurat de o mare mulțime de oameni și chiar de copiii fără darul vorbirii eră foarte iubit, de aceea nu s'au liniștit farizeii până nu l'au adus pe cruce, după cum ne scrie Mateiu: »Pilăt știă, că Iudeii din invidie i-au adus lui pe Isus!«

Am înșirat câteva dintre cauzele invidiei pentru că ulterior să înțelegem cu atât mai bine păcătoșietatea ei. E mai pe sus de toată îndoiiala,

că invidia e un păcat urit, pentru că el este cu desăvârșire în contra spiritului creștinesc. Prin invidie iubirea frățescă e rănită, adevărul călcat în picioare, unirea împedecată și nenumărate sciziuni aduce la ordinea zilei. Invidia poartă ceartă continuă cu iubirea creștinească, care ne recomandă »Bucurați-vă cu cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plâng. Poate că greșesc și celelalte păcate principale cu privire la această poruncă, dar totuși la nici un caz nu atât de apropiat ca invidia. Sgârcitul de ex. fură pe deaproapele său, dar la urma urmelor el o face aceasta numai spre folosul său, fără ca pe deaproapele să se cugete a-l săraci. Sau impudicitatea îl răpește pe deaproapele la păcat, dar în sine luată, aceasta caută să-și împlinească numai pofta sa animalică; în celelalte nu are nimic în contra, ba chiar să bucură, dacă deaproapelui său îi merge bine. Numai invidiosul să tulbură și năcăjește cumplit, pentru că deaproapelui îi merge bine, fără ca să i-se facă din partea acestuia vre-o supărare sau vre-un neajuns oareșcare.

Invidia e pe bună cale păcatul propriu al Satanei, și îl face pe om sie-și asemenea. »Prin invidia Satanei a venit moartea în lume, și cari îi aparțin o doresc« (Înțelept. 2. 24). Iar sfântul Crisostom nu încetează a zice omului: »Diavolul invidiază cu drept cuvânt pe oameni, dar nu ca pe un egal. Iar tu omule îți invidiezi pe însuși semenul tău, pe om, ceea ce nici diavolul nu face?«

Ea e așa zicând un păcat principal, pentru că invidiosul păcătuiește în contra lui D-zeu. El murmură în contra odihnei dumnezeiești; el nu voește ca D-zeu să facă și pe un altul fericit; peste el singur să se pogoare binecuvântarea d-zeească, de ceialalți lui puțin îi pasă. Cât de nedrept și de răutăcios se poartă invidiosul cu semenul său ne-o arată apostolul Iacob când zice despre invidioși: »Voi poștiți și nu aveți; ucideți și pismuiți, și nu puteți dobândi«. E lucrul natural deci, ca invidiosul, să nu cruțe pe nimeni, nici pe tatăl său, nici pe fratele său, nici nevinovaților, nici sfinților. Deci zice cu tot dreptul Crisostom: »A invidiă, e mai teribil, decât a se luptă. La războiu dispăre imediat dușmănia, îndatăce cauza războiului e înlăturată. Pe invidios sub nici o condițiune nu-l mai poți readuce la pretinie. Acolo se poartă un războiu extern, aici unul intern. Acolo are de multe ori cauze adevărate pentru războiu, aici nu are nimic, decât furia și predispozițiunea diabolică.

Și durere că acest păcat e răspândit în toate clasele omenești. Il aflăm nu numai în curțile și în palatele crăești, în colegiul învățaților și a tuturor celorlalte societăți, dar îl aflăm tot atât de des și la oamenii dela țară, cetățenii pașnici, cari încă se năcăjesc și se aprind de mânie, când

pământul vecinului e mai bun și aduce mai multe bucate decât al lui. Acest fel de invidie e cunoscut în general sub numele de *invidia pânii*. Un exemplu nefăcut, e cel ce se află în »Glaubens und Sittenlehre« de Rolfus și Bräudle. Aici stă în fața cârciumei, cârciumarul într-o poziție plăcută, cu dosa sa de tabac; la picioarele lui stă ascultând în toate părțile cănele său: Mops. La prima privire, avem o icoană vie a comodității. Dar privind noi mai deaproape pe cârciumar, involuntar trăsărim, căci pe fața lui vedem semne, pe care el nu le mai poate ascunde. Ochiul lui stâng se învârte în stânga atât de crud, spre cealaltă parte a străzii, încât buca lui dreaptă involuntar se contrage. Ce face omul acesta oare, atât de supărăcios? Dincolo la cârciuma cu numele »la soare« stă o trăsură din care se coboară o matronă. Astfel un tablou la aparență simplu ne oferă atât de multe acțiuni de observat!

Ca mijloace în contra acestui păcat servească-ne următoarele:

Gândește-te, că D-zeu dă toate bunătățile și onorurile sale omului, însă numai ca administrator și nu ca unui adevărat proprietar, pentru că adevărații creștini are bunuri mai înalte și aducătoare de adevărata fericire. D-zeu dă unuia bogăție altuia sărăcie; pe unul îl ridică la onoruri înalte, pe celalalt îl lasă perit în nimicnicie. Nu invidia, pentru că la moarte nici haina cu care e acoperit nu mai rămâne, și atunci nimeni nu se cugetă, la ce poziții înalte e trăit cineva în viață, ci fiesfecarele cum și-a împlinit datorința?

Cugetă-te că noi toți suntem frați și surori în Hristos și deci noi toți trebuie să ne iubim. Purtând luptă în contra invidiei, folosești mult mai mult, decât dacă ai pune mâna pe toate bogățiile pământului.

Cugetă-te că invidia e eschisă din ceriuri, și că învingătorul acestui păcat, va fi bogat răsplătit. Luptă-te în contra cauzelor invidiei: în contra mândriei, a iubirei de argint, a iubirei materiale de sine, a urei și a antipatiei, Marele Grigorie zice: »Cine voește să scoată grozăvenia invidiei din inima sa, acela nu-i trebuie spadă, și nici nu are lipsă ca să se încingă cu platoșe și nici să nu-și acopere capul cu coif, ci e foarte destul dacă inima sa e plină de iubire«. De aceea să ne rugăm cu toată căldura inimii »Doamne! aprinde în inimile noastre focul iubirei vecinice«.

gp.

Predică.

Despre iubirea creștinească către deaproapele.

Poruncă nouă vă dau, ca să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit eu pe voi...
Ioan XIII. 34

În comoara neprețuită a învățăturilor morale predicată de Mântuitorul nostru în timpul activității sale pastorale de pe pământ, învățături, cari ne-au rămas păstrate în cărțile sfinte ale T. N., dar mai cu seamă în sfintele evanghelii, fără îndoială că locul prim îl ocupă, ca unele dintre cele mai însemnate învățături, învățăturile despre iubirea creștinească către D-zeu și către aproapele nostru.

În predica mea de azi, iubiții mei, mi-am propus să vă vorbesc numai despre a doua poruncă a iubirei creștinești: despre porunca iubirei față de aproapele nostru, care poruncă, după însăși cuvintele sf. evangelist Matei XXII. 39: »Iar a doua asemenea acesteia: iubește pe deaproapele tău, ca pe tine însuși«, este tot așa de mare, tot așa de însemnată ca și porunca despre iubirea către D-zeu.

Învățătura despre iubirea către aproapele a dat-o Mântuitorul însuși apostolilor săi, pe când ședea împreună cu dânșii la cina cea de taină, zicându-le: »Poruncă nouă vă dau, ca să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit eu pe voi«... (Ioan XIII. 34).

Vedeți iubiților, cât de clar, cât de precis, dar în același timp și cât de frumos își spune Mântuitorul Hristos apostolilor săi, una dintre ultimele sale dorinți, căci știm cu toții, că după »cina cea de taină«, nu mult timp avea să mai petreacă în mijlocul lor.

Vedeți iubiții mei, că Mântuitorul a cărui viață de pe pământ, în esență nu a fost altceva, decât un nesfârșit șir de strălucite dovezi de iubire către noi, oamenii, vedeți, că el și atunci, când numai un timp scurt îl mai despărția de momentul acela dureros, când avea să-și înceapă patimile, în nemărginita sa iubire față de neamul omenesc, răscumpărându-l prin moartea sa din robia păcatului, vedeți, zic, că și în aceste momente, nu-și uită de învățătura pe care în întreaga viață sa de pe pământ a predicat-o cu cuvântul și a arătat-o și în fapte, ci a lăsat-o, așa zicând, drept moștenire apostolilor săi spunându-le: »Aceasta este porunca mea, ca să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit eu pe voi« (Ioan XV. 12).

Învățăturile despre iubirea creștinească către D-zeu și către aproapele nostru, nu sunt altceva iubiților, decât baza, decât temeliea legii lui Hristos.

Pe acest fundament, pe această temelie, care e mai tare chiar și decât stânca de granit, și-a clădit Mântuitorul Hristos pomposul edificiu al învățăturilor sale evanghelice.

Și ce credeți, iubiții mei, de ce sunt socotite tot mai aceste două învățături, drept fundament, drept temelie a legii lui Hristos?

Pentru că păzind noi cu sfințenie aceste două porunci și urmându-le lor, am împlinit în mare parte însăși legea lui Hristos, care în esență nu este altceva, decât legea iubirii către D-zeu și către aproapele nostru. Căci se zice în sfta evang. dela Matei XXII. 40.: »În aceste două porunci se cuprinde toată legea și profetia«. Și sub cuvintele »aceste două porunci« se înțelege aici iubiților porunca iubirei către D-zeu și către aproapele nostru.

Vă veți întreba iubiții mei, după ce ați auzit cuvintele mele de până acum: Dar cum avem să ne iu-

bim pe deaproapele nostru. La această întrebare ne răspunde însuși Mântuitorul Hristos în cuvintele „ca pe tine însuși!”

Este înăscut în firea omului, ca să se iubească pe sine, mult, foarte mult.

După cuvintele Mântuitorului, tot în aceea măsură suntem datori să ne iubim și pe deaproapele nostru.

Căți însă dintre creștinii timpului nostru, se cugetă la aceste cuvinte a Mântuitorului Hristos? Și căți împlinesc marea poruncă a iubirii deaproapelui?

Puțini, de tot puțin!

Nu cred să mai fie o a doua poruncă a lui Hristos, care atât de puțin să fie păzită de creștinii zilelor de acum, precum de puțin păzită și urmată este porunca cea mare a iubirii deaproapelui!

Puțini dintre noi, iubitorilor ne cugetăm chiar și numai la frumoasele dovezi de iubire creștinească către deaproapele, ce ne-au lăsat creștinii primelor decenii ale creștinismului, cari în deplină înțelegere și iubire frățescă viețuiau în comunism de avere și sărindu-și în vremuri grele unul altuia 'n ajutor!

Și cu toate acestea iubirii mei, nici nu vă vine a crede, cât bine ar rezulta pentru omenimea întreagă, dacă fleștecare om, fleștecare individ ar păzi cu siln-tenie porunca lui Hristos despre iubirea deaproapelui. Odată ar dispărea atunci ca prin minune din lume: invidia, ura, dușmănia, clevetirea, fătărnicia și alte zeci de păcate, de cari suferă omenimea timpului nostru și credeți-mi că iubindu-ne unii pe alții așa după cum pretinde Mântuitorul Hristos, ne-am sări unul altuia mai curând în ajutor, decum o facem de fapt, chiar și în aceste zile de grea încercare, prin cari trecem.

Și iarăși, precum nu ne place nouă să fim urțiți de alții, invidiași, sau pismuiți, precum nu ne place ca alții să ne vorbească de rău sau să ne dușmănească, tot asemenea, n'am nutri aceste sentimente urite în inimile noastre nici către deaproapele nostru, dacă de fapt l'am iubi pe el după cuvintele Mântuitorului, ca pe noi înși-ne. Iată de ce am zis, că păzind noi porunca iubirii către deaproapele nostru, ar pieri ca prin farmec și o mulțime de păcate, de cari suferim.

Nu este însă destul iubirii mei ca noi să zicem numai din gură: „Eu îmi iubesc pe deaproapele meu”. Trebuie aceasta s'o arătăm și prin fapte. Și oare cum ne arătăm noi prin fapte, în realitate, iubirea către aproapele nostru?

Așa că nu-l pismuim, nu ne bucurăm de răul, de nefericirea lui, nu-l clevetim, iar când este în lipsă îi sărim în ajutor.

De vom face aceste, vom arăta că în sufletele noastre este iubire și prin aceasta vom dovedi lumii că suntem cu adevărat ucenicii lui Hristos, după însăși cuvintele sf. evangelist Ioan XIII. 35. „*Intru aceasta vor cunoaște totii, că-mi sunteți ucenici, dacă aveți iubire unul către altul*”. Amin!

Andrei Blaga
cand. de preot.

Vieța creștină.

— Insemnări. —

(Urmare)

Rugăciunea.

Rugăciunea este o ridicare a sufletului nostru către Dumnezeu și o convorbire cu el. Decăteori se pogorâ peste sufletul nostru umbrele durerii și ale întristării, genunchii noștri se pleacă instinctiv la pământ, iar prin buzele noastre întredeschise se strecoară cu suspinuri cuvintele: „Doamne, ajutămi!” Sunt oameni cari nu se roagă de loc, sau dacă se roagă,

atunci fac lucrul acesta numai în clipe de desneajde, în felul amintit. Noi avem însă datorință în primul rând și lipsă în al doilea rând, să ne rugăm lui Dumnezeu în toată vremea, așa cum ne învață Isus Christos în rugăciunea domnească. Puterile noastre sunt prea slabe, ca numai prin ele singure să ne putem împlini totdeauna datorințele, dar mai ales să ne renaștem moralicește și să dobândim mântuirea sufletului nostru, de aceea trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să coboare în suflet harul său, acea putere supranaturală, nevăzută care ne întărește, curățește de păcate, luminează mintea și ne întărește voința la săvârșirea faptelor bune.

Vieța aceasta în partea ei cea mai mare constă din abnegațiune și din suferințe grele, mijlocul cel mai bun de alinare și mângâiere este rugăciunea, dânsa răspândește în inima noastră rănită balsamul vindecător. Asemenea trebuie să aducem lui Dumnezeu mulțumită prin rugăciune pentru binefacerea lui, pentru sănătatea noastră, pentru roadele noastre. Rugăciunea deci după felul ei poate fi de laudă, cerere și mulțumită. Cea mai frumoasă rugăciune este rugăciunea domnească, Tatăl nostru, pe care îl învățăm încă în brațele mamelor noastre și pe care trebuie să-l rostim necurmat dimineața, la amiază și seara, până la sfârșitul zilelor noastre. Însă nu orice rugăciune este primită la Dumnezeu, numai aceea, care este ferbinte și e rostită cu inimă curată, cu căldură și umilință. Omul religios simte o lipsă adâncă, de a se ruga lui Dumnezeu pentru ai spune toate dorințele și durerile și prin rugăciune se întărește în *credința, iubirea și speranța în Dumnezeu.*

Credința creștină.

Baza a toată vieța religioasă morală este credința creștină, căci dl nostru Isus Christos a zis apostolilor săi: „Mergeți în toată lumea și predicați evanghelia la toată făptura, celce va crede și se va boteza și va măntui, iar cel ce nu crede, se va osândi” și iarăși: „Fericiti ceice n'au văzut și au crezut”. Din vieța de toate zilele știm, că numai sfaturilor și îndemnurilor acelor persoane le urmăim, în cari avem deplină încredere și despre cari suntem convinși, că ne voesc din inimă binele nostru trupesc și sufletesc. Așa stă lucrul și în religie, bunul Dumnezeu ne-a dat în T. V. și T. N. o seamă de porunci și *norme morale* pentru dezvoltarea și mântuirea sufletului nostru, însă noi naturalmente numai atunci le putem împlini acestea cu zel și dragoste, dacă avem o credință adâncă și tare în Dumnezeu și în biserica lui. Dacă privim *frumuseța, armonia și legile înțelepte*, ce sunt puse în noi și în natură, *mintea naturală* singură ne duce la idea unui făcător a tot înțelept și a tot bun și ne îndeamnă să ascultăm poruncile și îndreptările lui, dar Dumnezeu nici în privința credinței nu ne-a lăsat, să ne spriginim numai pe puterile noastre proprii, ci El ne revărsă în sufletul fiecăruia un dor deosebit, supranatural, prin care credința noastră omească se întruaripează se sfințește și devine credința creștină, pentru aceea zicem, că credința creștină *este acel dar Dumnezeesc prin care primim și mărturisim adevărurile religioase, descoperite de Dumnezeu oamenilor sau deadreptul, sau prin trimișii săi așa dupăcum ne învață biserica noastră dreptcredincioasă.* Zicem, precum ne învață biserica noastră dreptcredincioasă, fiindcă dl nostru Isus Christos a iubit biserica și pe sine s'a dat pentru dânsa, punându-o înaintea ta măreață biserica neavând pată și sau sbârcitură sau altceva de astfel fiind sfântă și neprihănită dându-i puterea să lege și să deslege toate pe pământ. Darul

supranatural, ce vine dela Dumnezeu în sufletul nostru, este ca raza soarelui, aceasta luminează și încălzește o casă, dacă află intrare într'ansa, deci și calea darului în sufletul nostru să nu o închidem prin înclinări rele și prin păcate ci să o ținem liberă și fără pedeci, prin răvnă și iubire către Dumnezeu. Pe un pom cu rădăcini slabe și puține îl scoate vântul ușor din pământ, pe un om cu credință șovăelnică și întunecată îl sbat ispitele și păcatele ușor dela credința în D-zeu.

Credința noastră în Dumnezeu să fie 1) deplină, adecă să credem în toate adevărurile religioase, cari le învață biserica, 2) tare și neclintită, să nu dăm ascultare cuvintelor necredincioșilor și să nu o părăsim pentru dureri sau năcazuri, ci să fim statornici, ca Jov. 3) să fie vie și activă, căci zice apostolul Jacob: Credința fără fapte este moartă, din credința noastră să resară neconținut fapte bune, plăcute lui Dumnezeu.

Roadele credinței sunt multe și mari, așa rodește credința caldă și tare în Dumnezeu în primul rând umilința, care este maica tuturor virtuților și începutul a toată viețea frumoasă și rodnică. Având credință în Dumnezeu, bucuriile și plăcerile vieții nu ne robesc, iar durerile și loviturile ei ne devin mai bine și mai ușor de suportat. Adevărata credință în Dumnezeu stă la poarta sufletului, ca heruvimii la poarta raiului cu sabie de foc și ne păzește de păcate. *alfa.*

(Va urmă).

Uniunea sacră împotriva alcoolului.

Alcoolul e apa morții. Un rănit alcoolic e de două ori rănit.

Odată cu izbucnirea războiului european s'a declarat războiu crâncen și contra unui inamic care — după expresia fericită a unui învățat francez — ucide și energia fizică și cea morală: alcoolul.

Anglia, unde se luase deja de mult măsuri de restricțiune, le-a înmulțit și le-a înăspriț; Rusia, al cărei monopol asupra alcoolului a introdus alcoolismul și în familii, Rusia, țara clasică a rachiei de votcă și care câștigă miliarde din alcool, a suprimat cu totul vânzarea acestui produs ucigător; Austria și Germania, după cum ne asigură „Neue Freie Presse“, se gândesc la restricțiuni contra consumării alcoolului.

Dar lupta cea mai aprigă se dă în Franța.

Toată presa franceză vorbește de campania ce se duce de cei mai mari bărbați ai Franciei contra acestui dușman intern.

Dupăcum ne spune „Revue bleue“, fostul deputat Josef Reinach, după cartea cea scris-o decurând contra alcoolismului, a ținut la „Alianța pentru igiena socială“ o conferință asupra alcoolului.

„Destule vorbe goale“ — zice Reinach — „ne-am săturat de ele înaintea teribilei și sublimei tragedii ce o trăim. Acțiune acum“.

E nevoie de o luptă aprigă contra dușmanului din lăuntru, tot așa de crâncenă cum trebuie dusă cea contra inamicului în afară.

Face nici într'un chip, dușmanul acesta distruge forțele vie și puternice ale națiunii.

Franța vrea o pace desăvârșită internă, care nu poate fi decât o sănătate deplină.

În senat, senatorul Jonnart spune: „Nu va fi victorie completă decât dupăce am învins pe dușmanul din afară, ne vom curăți țara de dușmanul din lăuntru, alcoolismul, care a provocat atâtea pustii în țara noastră și care și acum otrăvește isoarele energiei noastre“.

Joffre a interzis cu desăvârșire vinderea alcoolului în zona de războiu; după războiu se va cere nu numai interzicerea vânzării, ci chiar a fabricațiunii, căci otrava nu e și nu poate fi obiect de export. În Franța sunt proporțional cele mai multe debite: 500.000 energie, toate mai rele ca moartea.

Scandinavia, Finlanda, Elveția, Statele-Unite au restrâns vânzarea alcoolului și au căpătat bune rezultate. Nimeni să nu mai deschidă un debit nou.

Să se dea poporului băuturi igienice, locuințe igienice, spitale, cazărmi. Reinach ridică vâlul ce acopere o latură urită a Franciei: Sunt acolo 40.000 de cabareți, debite unde se practică prostituția, „locuri infame“. Lucrătorilor să nu li-se dea jetoane, pentru a fi obligați a-și lăsa munca lor tot fabricilor. E spăimântător, populația Franciei bea anual 750.000 hl de alcool. E otrava țării, enervarea unei țări a rasei numai prin lene, corupția fiică, decadența din generație în generație, până la cretinism, nebunie, neputință și moarte. Alcoolul e apa morții. Un rănit alcoolic e de două ori rănit.

Aceasta e alarma lui Reinach.

Fabricanții de spirtoase au ridicat protest contra acestei mișcări, la care un general — care nu iscălește — răspunde în „Excelsior“, propunând constituirea unei „Uniuni sacre contra alcoolismului“:

„Trebue ca toată presa, în deplin acord, să se asocieze la lupta ce se impune și să meargă așa precum merg bărboșii noștri după ordinele generalisimului. Operei morții trebue să-i urmeze acea a vieții“.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II. din Bruznic (Marosborosnyok) protopresbiteratul Lipovei — devenită vacantă prin decedarea preotului Gheorghe Muntean în cursul împlinirii funcțiunii preoțești la oaste — în conformitate cu ordinul Ven. Consistoriului Nr. 4180/1915 se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Bis. și Școala“.

Emolumentele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în coala catastrală, cu dreptul de pășunat.
2. Un intravilan cu grădină estravilană în pășunea comunei.
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Eventuale întregiri dela stat.

Alesul va beneficia întreg venitul parohial numai dela 20 iunie (3 iulie) 1916, pe motivul, că până atunci jumătate compete văduvei în urma drepturilor ei garantate în §. 26 din Regulamentul pentru parohii.

Toate dările publice în proporția beneficiului parohial le solvește alesul, care se îndatorează a catehiză la școala confesională fără altă remunerațiune. Parohia e de clasa II-a, deci dela reflectanți se recere asemenea evalificațiune.

Recursele ajustate cu documentele prescrise precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aici au a se subșterne în termenul concursual la P. O. Oficiu protopopesc din Lipova (Lippa) adresate comitetului parohial din Bruznic.

Reflectanții sunt obligați a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Bruznic spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict cele cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial din Bruznic ținută la 31 iulie (13 august) 1915. Comitetul parohial. În conțelegere cu Fabriciu Manuilă ppbiterul Lipovei.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea 100— 130 cor.	
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.